

بازسازی ناوشکن سبلان

سبلان را که زدند من در ناو مجاور سبلان بودم. دیدم دودی از کنار سبلان بلند شد. اول فکر کردم توربینش را روشن کرده. اما بعد روی مدار اعلام کرد آنها را زده‌اند. یک تیم از طرف ما هم برای کمک رفت به سمت سبلان. بمبی که کنار کشتی اصابت کرده بود باعث شده بود «کیل» کشتی که ستون فقرات کشتی است بشکند. کشتی تقریباً به دو نیم شده بود. سینه‌اش مقداری پایین‌تر آمده بود. پاشنه‌اش هم همین‌طور. ناو حالت هشتی پیدا کرده بود. شانس‌ی که سبلان آورد این بود که روزهای قبلش تمرینات درون‌یگانی داشت. این تمرینات شامل کنترل صدمات هم هست. این بچه‌ها ۵ روز تمرین کرده بودند که با آب گرفتگی چکار کنند، با حریق چه مقابله‌ای باید بشود. بچه‌ها چون تمرین داشتند توانستند بعد از ۴۰ دقیقه برق ناو را راه‌بندازند. خیلی سخت بود، چون داخل ناو تاریکی محض بود. برق ناو هم سه فاز است: خطر برق گرفتگی بود. خلاصه ورود آب را کنترل کردند و قرار شد پدک کش‌ها ناو را بیاورند بندر عباس روی حوض خشک. حوض خشک مثل یک فرورفتگی در داخل خشکی است. دری دارد که در حالت عادی بسته است. وقتی می‌خواهند حوض را پر کنند به وسیله سیلندری که کنار در است در را برمی‌دارند تا آب دریا داخل حوض شود. تا جایی که سطح آب داخل حوض با سطح آب دریا یکسان شود. شناور که داخل حوض می‌آید در پیچه را می‌بندند و آب داخل حوض را به کمک چهار دستگاه پمپ شش هزار متر مکعب تخلیه می‌کنند.

کارخانجات نیروی دریایی همان شب یک واحد از نفرات را آماده کردند و فرستادند برای بلاک چینی در داخل حوض خشک. آنها یک سری بلاک بتنی که رویش چوب‌های مخصوص دریایی بسیار محکم قرار دارد در داخل حوض و جاهای مخصوص می‌چینند. این، کار دقیقی است که باید مختص هر ناو و بر اساس اطلاعاتی که قبلاً طرح داده انجام شود. طوری که شکل کف بدنه ناو با این بلاک‌ها همخوان در آید.

صبح روز بعد سبلان روی بلاک‌ها مستقر شده بود. ناوشکن را که دیدیم متوجه شدیم تقریباً دو تکه شده است. من آن موقع افسر جوانی بودم. یادم هست تیم‌های زیادی از صنایع مختلف آوردند که نظرشان این بود باید تجهیزات ناوشکن تخلیه شود و آهن‌هایش را به کارخانجات ذوب‌فلز بدهیم. باید درود فرستاد به پیشکسوتان ما در نیروی دریایی که گفتند ما این ناوشکن را می‌توانیم بازسازی کنیم. افرادی مثل امیر بازنشسته مهدی دهقان، مدیر پروژه، امیر خصوصی، مدیر کارخانجات، ناخدایمک بازنشسته مشتری‌خواه در بخش طراحی و ناخدایمک بازنشسته سلطانی، امیر شفیعی رودسری و جناب آقای صادقی. البته واقعاً کار سختی بود. ناوشکن ۱۱۰۰ تن وزن داشت و با وضعی که ناو داشت تراز کردن ناو کار سختی بود. آن موقع اصلاً جکی نداشتیم که بتواند چنین وزنی را جابجا کند. متخصصان یک‌سری چرخ‌دنده طراحی کردند که این چرخ‌دنده‌ها توی هم بازی می‌کردند و به وسیله همین چرخش، ارتفاع پیدا می‌کردند. هشت عدد از این چک‌ها را

ساختیم و آنها را در قسمت‌های مختلف سینه ناو گذاشتیم و آرام آرام سینه ناو را بالا آوردیم. با استفاده از دستگاه‌های تراز، محور ناو را به دست آوردیم و سینه ناوشکن را با بدنه در یک خط قرار دادیم. وقتی ناو در موقعیت درست نگه داشته شد بچه‌ها مجدداً بلاک‌های بتنی را طوری جا دادند که ناوشکن از نظر طولی و عمودی در یک راستا قرار بگیرد. تازه بعد از آن مرحله بازسازی شروع شد.

بمبی که کنار ناوشکن خورده بود هم موجب سوراخ شدن و پارگی بدنه در سمت راست و هم حدود ۵۰ تا ۶۰ متر مربع از بدنه متأثر از موج انفجار بمب دچار پیچیدگی شده بود. نواحی نزدیک به محل انفجار که کاملاً در اثر موج مثل یک کاغذ مجاله شده بود و نواحی دورتر در فرمه شده بود. کیل اصلی کشتی هم شکسته بود.

از محل اصابت بمب ۲۵ متر به راست و ۲۵ متر به چپ را مجبور شدیم به طور کامل برشکاری کنیم. مثل ساختمانی که ما باید از وسطش یک طبقه را بیاوریم بیرون. باید حواسمان جمع می‌بود که طبقات فوقانی ریزش نکنند که البته باز این خودش در طراحی سازه بحثی بود. مهندس‌ان کارخانجات نیروی دریایی ستون‌های فلزی را از کف حوض خشک به طبقات بالا به کار بردند تا وزن طبقات بالا را حفظ کنند و بعد شروع به برشکاری نواحی آسیب‌دیده کردیم. این برشکاری چیزی حدود ۶ تا ۷ ماه طول کشید. مجدداً کیل ناوشکن را که قسمتی از آن را بریده و جدا کرده بودیم آوردیم و نصب کردیم. فریم‌ها نصب شد و بر روی فریم‌ها

ورق‌های بدنه مونتاژ شد. بعد از این مرحله مخازن بسته شد. بعد از این کارها باید اماکنی از ناو را که از دست داده بودیم بازسازی می‌کردیم. در اثر انفجار بمب، اتاق جابرو و کشتی، خوابگاه ۲۷ نفره و خوابگاه ۲۴ نفره کارکنان را از دست داده بودیم. سوپرج بورد سینه را از دست داده بودیم اتاق ژنراتور سینه را از دست داده بودیم. اماکن زیستی ۱۴ و ۱۲ نفره را از دست داده بودیم. سرویس‌های بهداشتی و محوطه ژنراتور سینه را به طور کامل از دست داده بودیم. این اماکن بعد از آن تعمیرات اساسی ساخته شد و بعد پار تیشن بندی شد. این روند نزدیک به دو سال طول کشید.

وقتی ناوشکن کاملاً تعمیر شد (که باید بگویم این تعمیر شاید از ساخت مجدد هم سخت‌تر است) ناوشکن می‌خواست برود تست‌های کنار اسکله و دریا را انجام بدهد. خود مجموعه ما شاید نگران بود جایی از سازه کشتی دچار شکست نشود. چون سازه به هر حال تحت فشار شدید آب و حرارت و موج انفجار واقع شده بود. اما کوچکترین انحراف یا عدم بالانس دیده نشد و وقتی مانع تست‌ها را بررسی کردیم، دیدیم بازمانی که ناوشکن ساخته شده برابری می‌کند.

حقیقتاً کار بزرگی بود و در این زمینه در نیروی دریایی مستندسازی فنی خوبی انجام شد و تجربیات این بازسازی به نسل بعد منتقل شد که نتیجه‌اش هم ساخت ناوشکن ج.ا جماران است.

■ **امیر در یادار دوم امیر رستگاری**
معاونت فنی نیروی دریایی ارتش

۲۸

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی